

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.523.2025

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 12806 Pani Posłanki Jolanty Zięby-Gzik, w sprawie zmiany założeń dotyczących dofinansowania warsztatów terapii zajęciowej (WTZ) oraz zakładów aktywności zawodowej (ZAZ), proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zwiększenie aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami należy do celów, którym obecny rząd, a w szczególności Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, przyznaje status priorytetu. Na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2025 r. poz. 913 ze zm.) zarówno osoby z niepełnosprawnościami, jak i te zatrudniające takich pracowników, mają możliwość skorzystania z instrumentów motywujących pracodawców do zatrudniania pracowników z niepełnosprawnościami.

Obecnie prowadzone są prace nad nowelizacją rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym (Dz.U. z 2019 r. poz. 1605, z późn. zm.). Celem nowelizacji rozporządzenia jest zwiększenie dofinansowania:

- rocznego pobytu jednej osoby niepełnosprawnej zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zatrudnionej w zakładzie aktywności zawodowej;
- rocznego pobytu jednego uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej.

Planowane jest podwyższenie kwoty dofinansowania kosztów rocznego pobytu jednej osoby z niepełnosprawnościami, zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności i zatrudnionej w zakładzie aktywności zawodowej, o 1000 zł. Kwota dofinansowania od 1 stycznia 2026 r. będzie zatem wynosiła 39 tys. zł.

Należy przy tym pamiętać, że zgodnie z art. 29 ustawy o rehabilitacji zakłady aktywności zawodowej to wyodrębnione organizacyjnie i finansowo jednostki utworzone przez gminę, powiat, fundację, stowarzyszenie lub inną organizację społeczną, której statutowym zadaniem jest rehabilitacja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych. W jednostkach tego typu zatrudnia się co najmniej 70% pracowników z niepełnosprawnościami zaliczonych do znacznego albo umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, u których stwierdzono autyzm, upośledzenie umysłowe lub chorobę psychiczną, w tym osoby, w stosunku do których rada programowa warsztatu terapii zajęciowej zajęła stanowisko uzasadniające podjęcie zatrudnienia i kontynuowanie rehabilitacji zawodowej w warunkach pracy chronionej. Zakłady aktywności zawodowej korzystają z dofinansowań do wynagrodzeń pracowników niepełnosprawnych.

Trzeba podkreślić, że celem funkcjonowania zakładów aktywności zawodowej jest rehabilitacja osób z niepełnosprawnościami, a cały zysk z działalności gospodarczej tych

placówek, polegającej na wytwarzaniu towarów i świadczeniu usług, jest reinwestowany na cele rehabilitacji oraz reintegracji zatrudnionych w nich pracowników.

Projektowana zmiana wychodzi naprzeciw oczekiwaniom przedstawicieli ZAZ, którzy wskazywali, że wzrost płacy minimalnej powoduje, iż kwota dofinansowania nie pokrywa wszystkich kosztów działalności wspomnianych jednostek. Wspomniana zmiana powinna wpłynąć też na zwiększenie wynagrodzeń wypłacanych osobom zatrudnionym, zmniejszając problemy związane z rotacją pracowników będących specjalistami z zakresu rehabilitacji i nauki zawodu.

Podobnie jak w przypadku ZAZ, przedstawiciele WTZ podnosili, że dotychczasowa wysokość dofinansowania nie pokrywa wszystkich kosztów działalności warsztatów. Podwyższenie dofinansowania rocznego pobytu uczestnika w warsztacie terapii zajęciowej w ramach omawianego projektu rozporządzenia ma wynieść 3 300 zł (z 35 196 zł w 2025 r. do 38 496 zł w 2026 r. i w latach kolejnych).

Wskazane zwiększenie proponowanych kwot dofinansowania wynika zarówno z oczekiwań formułowanych przez przedstawicieli zakładów aktywności zawodowej oraz warsztatów terapii zajęciowej, jak i z możliwości finansowych Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dalej „PFRON”). Należy podkreślić, że przewidując skutki projektowanych rozwiązań PFRON wziął pod uwagę spodziewane zwiększenie liczby osób zatrudnionych w zakładach aktywności zawodowej i uczestników warsztatów terapii zawodowej, jak również skutki finansowe zwiększenia kwoty dofinansowań.

Wspomniane rozwiązania finansowane będą w ramach wydatków PFRON zaplanowanych w rocznym planie finansowym funduszu. Zabezpieczono już środki na pokrycie kosztów obsługi zadań realizowanych przez samorządy (zgodnie z § 7 rozporządzenia z dnia 13 maja 2003 r. w sprawie algorytmu przekazywania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych samorządom wojewódzkim i powiatowym) po wejściu w życie przepisów zaproponowanych w nowelizacji omawianego projektu rozporządzenia. Obecnie projekt oczekuje na skierowanie do uzgodnień zewnętrznych.

Odnosząc się wprost do zadanych przez Panią Posłankę pytań informuję, że nie są obecnie prowadzone prace mające na celu rekompensatę ZAZ i WTZ braku wyższego dofinansowania w 2024 roku.

Należy wyjaśnić, że zróżnicowanie wysokości przyrostu dofinansowania wg algorytmu na jedną osobę zatrudnioną w ZAZ w stosunku do jednego uczestnika WTZ wynika z faktu, że ZAZ korzystają również z dofinansowania udzielonego przez PFRON do wynagrodzeń osób niepełnosprawnych - zgodnie z art. 26a ustawy o rehabilitacji - oraz ze środków wypracowanych z działalności wytwórczej lub usługowej, tj. ze sprzedaży wyrobów lub usług.

Warto przy tym wspomnieć, że PFRON wspomaga ZAZ i WTZ również poprzez programy takie jak:

1. „Program wyrównywania różnic między regionami III”, na gruncie którego realizowane jest wsparcie dla projektów mających na celu:
 - a) tworzenie warsztatów terapii zajęciowej poprzez finansowanie części kosztów utworzenia nowego WTZ w powiecie, na terenie którego nie funkcjonowała wcześniej żadna placówka tego typu;
 - b) przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących WTZ, środowiskowych domów samopomocy (ŚDS) lub ZAZ poprzez sfinansowanie części kosztów ich

remontu albo modernizacji (prace adaptacyjne, remontowe, modernizacja lub rozbudowa obiektu, zakup niezbędnego wyposażenia).

Dofinansowanie udzielane jest jednostkom samorządu terytorialnego oraz organizacjom pozarządowym prowadzącym WTZ, ŚDS lub ZAZ. Realizatorem programu są samorządy powiatowe, które przyjmą zaproszenie do uczestnictwa w programie i będą postępowały zgodnie z trybem określonym w procedurach jego realizacji.

W 2025 r. dofinansowanie mogło wynieść nawet do 70% kosztów projektu (nie więcej jednak niż 18 500 zł) na każde tworzone w ramach programu miejsce dla osoby z niepełnosprawnościami w WTZ lub do 80% kosztów realizacji projektu (nie więcej niż 201 500 zł) na remont lub modernizację przeciwdziałającą degradacji infrastruktury istniejącej już placówki WTZ, ŚDS lub ZAZ.

2. Program „Zajęcia klubowe w WTZ”. Prowadzenie zajęć klubowych, jak również ich finansowanie ze środków PFRON reguluje ustawa o rehabilitacji. Celem programu jest wsparcie osób z niepełnosprawnościami w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez prowadzenie przez WTZ zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji. Beneficjentami programu są:
 - a) osoby posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne, które były uczestnikami WTZ, ale opuściły je w związku z podjęciem zatrudnienia;
 - b) osoby posiadające ważne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenie równoważne, figurujące na prowadzonej przez podmiot organizujący WTZ liście osób (o której mowa w art. 10f ust. 2a ustawy o rehabilitacji), których zgłoszenie do uczestnictwa w warsztacie zostało zatwierdzone i które nie rozpoczęły terapii w WTZ.

Adresatami programu są podmioty prowadzące WTZ. Pomoc finansowa udzielana jest im ze środków PFRON przez samorządy powiatowe, które przystąpiły do programu. Przyznane dofinansowanie dotyczy kosztów prowadzenia przez WTZ zajęć klubowych, które mogą obejmować aktywne formy wspierania osób z niepełnosprawnościami w podjęciu lub utrzymaniu zatrudnienia. Czas trwania zajęć klubowych dla osoby z niepełnosprawnością wynosi nie mniej niż 5 godzin miesięcznie. Szczegółowy zakres i organizację zajęć klubowych ustala WTZ.

Dofinansowanie przyznaje, w formie ustalonej miesięcznej stawki osobowej, samorząd powiatowy. Zarząd PFRON określił jej wysokość dla realizacji programu „Zajęcia klubowe w WTZ” w okresie od 1 lutego 2025 r. do 31 stycznia 2026 r. na 580 zł.

Kwota przewidziana na realizację zadania w planie finansowym na 2025 r. wynosi 12 000 000 zł, a na 2026 r. 14 000 000 zł.

Informuję, że w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej przygotowany jest pakiet rozwiązań wzmacniających jakość i skuteczność działań realizowanych przez WTZ. Obok wspomnianych prac nad zwiększeniem dofinansowania rocznego pobytu jednego uczestnika w WTZ, przygotowywane są też rozwiązania legislacyjne służące wprowadzeniu w życie niektórych rozwiązań ze Standardów funkcjonowania WTZ¹, wypracowanych na gruncie projektu „Aktywni niepełnosprawni - narzędzia wsparcia samodzielności osób

¹ Standardy dostępne są na stronie Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych: <https://niepelnosprawni.gov.pl/a,1116,projekt-aktywni-niepelnosprawni-narzedzia-wsparcia-samodzielnosci-osob-niepelnosprawnych> oraz (zakończonogo) projektu „Aktywni niepełnosprawni - narzędzia wsparcia samodzielności osób niepełnosprawnych”: <https://wlaczeniespoleczne.pl/>;

niepełnosprawnych”². Celem Standardów jest podniesienie jakości działań realizowanych przez warsztaty terapii zajęciowej.

Ze względu na zróżnicowane stanowiska i oczekiwania dotyczące zmian w funkcjonowaniu warsztatów terapii zajęciowej podejmowany jest szeroki dialog z przedstawicielami środowiska WTZ. Standardy wraz z projektami rozwiązań prawnych są przedmiotem:

- rozmów z przedstawicielami Ogólnopolskiego Forum WTZ;
- spotkań z przedstawicielami warsztatów terapii zajęciowej (część spotkań odbyła się w ramach Grupy roboczej ds. WTZ, która powstała w grudniu 2024 r. w ramach doraźnego Zespołu problemowego do spraw aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnościami, powołanego uchwałą Krajowej Rady Konsultacyjnej do Spraw Osób Niepełnosprawnych z dnia 26 czerwca 2024 r.);
- tzw. „prekonsultacji” wybranych rozwiązań zawartych w standardach, które odbyły się w kwietniu i maju 2025 r.

Zebrany w toku prekonsultacji i rozmów materiał wykorzystywany jest w pracach nad zmianami aktów prawnych regulujących funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej. Do zaproponowanych rozwiązań będzie można odnieść się na etapie konsultacji publicznych.

Należy zaznaczyć, że największy udział w dofinansowaniu realizacji zadań samorządów powiatu i województwa na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym kosztów działania WTZ i ZAZ, ma PFRON. Niemniej jednak są to zadania własne samorządów. Środki PFRON są formą częściowego wsparcia, nie pokrywają jednak całości kosztów realizacji zadań własnych samorządu terytorialnego, który – zgodnie z ustawą o rehabilitacji – powinien opracowywać programy i strategie kierowane do osób z niepełnosprawnościami uwzględniając lokalną specyfikę i potrzeby mieszkańców.

Informuję, że aktualnie w MRPiPS nie trwają prace mające na celu wprowadzenie stałego mechanizmu waloryzacji kwoty dofinansowania kosztów rocznego pobytu osoby zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności, zatrudnionej w zakładzie aktywności zawodowej, ani pobytu jednego uczestnika w placówce prowadzącej warsztaty terapii zajęciowej.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Maja Nowak

Pełnomocnik Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

² Projekt realizowany był w latach 2020-2023 przez Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w partnerstwie z Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundacją im. Królowej Polski św. Jadwigi oraz Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną.